

Carmen Martínez, Milagros Aroca i Luis García

El barri d'Arraona-Els Merinals forma part de Sabadell, una ciutat que en els darrers anys s'ha convertit en el centre de serveis més important dels 23 municipis que configuren el Vallès Occidental. Aquesta localitat és el testimoni d'un pasat industrial prodigiós que va ser el germen del seu creixement. Els habitatges d'Arraona-Els Merinals nascuts a la dècada de 1950 romanen on sempre han estat, al límit de la ciutat, però ara els veïns se senten integrats a la resta del municipi, cosa que no passava al principi. La població del barri és bàsicament immigrant, un col·lectiu que s'ha integrat a la cultura catalana i a la llengua del territori i que avui gaudeix

del seu barri. Cap a l'octubre de 1955 van aparèixer les primeres referències sobre oferta de sòl per a l'edificació de pisos en una zona de la ciutat que, anys enrere, havia captivat l'esperit de molts sabadellencs: allà hi havia hagut el bosc de Can Feu. Eren anys de gran efervescència industrial. De molts punts de l'Estat espanyol van començar a arribar persones per cobrir llocs de treball. Però aquell allau de gent necessitava un sostre on dormir i Sabadell estava saturada. Com explica Milagros Aroca, secretària de l'Associació de Veïns Arraona-Merinals-Can Gambús, **"la falta d'habitatges va fer que molts immigrants comencessin a construir barraques i a obrir coves als marges costeruts del riu Ripoll. Els suburbis anaven creixent de forma desenfrenada tant a Sabadell com a la majoria de poblacions industrials catalanes."** El govern central va establir algunes mesures per frenar aquesta situació a través de la creació del Pla d'Habitatge Social. L'alcalde de la ciutat, Josep M. Marçet, va ser dels primers a indicar la necessitat de construir cases per als immigrants i va endegar el Pla Marçet. Un dels fruits d'aquest Pla va ser el barri d'Arraona i Els Merinals. El 1957 es van inaugurar els primers 402 habitatges que conformaven la primera i la segona fase. Els darrers es van inaugurar el maig de 1961. Va ser una manera d'acabar amb el barraquisme. Però els primers temps no van ser fàcils per als immigrants que s'hi van instal·lar. La falta de comunicació amb la resta de la ciutat i les seves zones industrialitzades, on treballaven els habitants d'Arraona, van marcar, durant molts anys, la vida dels nous inquilins. En aquells temps, els carrers del barri s'omplien de matinada amb els treballadors que anaven a peu a la feina. El primer intent per pal·liar la falta de transport públic va tenir lloc el 1960. El servei d'autobusos es va incrementar notablement i va començar a passar pel barri.

El 1960 es va legalitzar l'Associació de Veïns Arraona-Merinals. L'embrió d'aquesta entitat va sorgir de les trobades de veïns al bar de Can Pagès. **"Va ser de les primeres associacions de la ciutat. Les reunions inicials al bar van**

ser clandestines fins que vam demanar permís a les autoritats." A través d'aquesta entitat es van canalitzar les queixes dels veïns d'Arraona, semblants a les dels habitants d'altres suburbis de la ciutat. Tal com ens comenta Carmen Martínez (vocal de Cultura): **"Hi havia moltes mancances. La falta absoluta d'equipaments sanitaris va indignar-nos molt. No hi havia gairebé botigues i s'havia d'anar a peu al mercat central de la ciutat a buscar el menjar per a la setmana. Vam reivindicar la creació d'un dispensari fins que es va aconseguir. Les condicions higièniques del barri eren pèssimes: es va fer un manifest per demanar la desratització d'un barranc proper. També vam topar amb la falta de places escolars que representava un dels greus problemes que patia la ciutat."** El 1959 l'Ajuntament va cedir uns espais a l'Obra Sindical del Hogar, per construir-hi dos grups escolars d'ensenyament primari. L'Associació de Veïns denunciava les carències i els problemes del barri. **"L'estat de les façanes d'alguns blocs també era deplorable. Els fanals sense bombetes; els carrers, mal asfaltats i amb les voreres en un estat llastimosos..."** Aquests eren els primers clams d'un barri dels més reivindicatius de la ciutat. **"Hem lluitat amb la voluntat d'aconseguir millores bàsiques. Les autoritats no es mostraven receptives a les queixes i el deteriorament del barri augmentava."** En una assemblea multitudinària, l'Associació de Veïns encapçalada pel seu president, Julio Regalado, va demanar als veïns que deixessin de pagar a l'Obra Sindical del Hogar els rebuts dels habitatges. **"El pagament dels lloguers no es va normalitzar fins al 1983, dos anys abans que la gestió dels habitatges passés a mans de la Generalitat de Catalunya. Aquelles primeres accions de protesta van tenir efecte i l'OSH va començar a arreglar les places i els habitatges."** Tanmateix no va ser suficient. Les reclamacions veïnals van continuar perquè encara quedava molt per fer. Amb els anys, les lluites dels veïns van aconseguir normalitzar molts contractes d'habitatges i obtenir un casal d'avis, un dispensari, una biblioteca i diversos equipaments esportius... **"Avui tots som conscients que l'organització i la unió d'esforços és bàsica per millorar."**

El juny de 1985 el Govern català es va fer càrrec de la gestió dels 60.000 habitatges que depenien de l'Institut para la Promoció Pública de la Vivienda. Les tímides reformes portades a terme per aquesta entitat només havien servit per posar de manifest la magnitud de les deficiències. L'empresa pública ADIGSA va ser l'encarregada d'afrontar la situació. Com explica Luis García (vocal d'Obres): **"Les primeres intervencions d'ADIGSA van ser la remodelació de la plaça interior dels habitatges de la primera fase i la posterior transformació de la segona fase. Es van arreglar façanes i les cobertes de tots els blocs. Es va començar a establir una bona relació entre els veïns i ADIGSA. Més endavant es va haver de fer front al problema de l'aluminosi que també va afectar alguns blocs del barri."** Actualment, l'Associació està integrada per una Junta formada per vint persones repartides entre les vocalies d'urbanisme, sanitat, cultura i festes, patrimoni i la secció d'enterraments. El suport que té l'Associació al barri el posen de manifest els seus 1.650 socis. I és que avui al barri hi ha de tot: club de jubilats i pensionistes, grup de joves, club de petanca, club de futbol, de pesca, etc. S'ha anat aconseguint tot allò necessari per poder-hi viure i trobar-s'hi bé. La lluita de la gent del barri s'ha fet sentir i, després de molts anys, han convertit el barri en una peça important de la ciutat.